

BUGU

Dil ve Eğitim Dergisi

www.bugudergisi.com

E-ISSN: 2717-8137

Araştırma Makalesi

BUGU
Journal of Language and Education

6/1, 38-63

Makale Geliş Tarihi: 04.02.2025

TÜRKİYE

Makale Kabul Tarihi: 11.03.2025

Akpınar Akın, İ. ve Tunagür, M. (2025). Can Göknil'in kitaplarının çocuk duyarlığı açısından incelenmesi. *BUGU Dil ve Eğitim Dergisi*, 6(1), 38-63. <http://dx.doi.org/10.46321/bugu.1178>

CAN GÖKNİL'İN KİTAPLARININ ÇOCUK DUYARLIĞI AÇISINDAN İNCELENMESİ*

Öğretmen İrem AKPINAR AKIN

Millî Eğitim Bakanlığı iremakpinar@gmail.com ORCID

Doç. Dr. Muhammed TUNAGÜR

Muş Alparslan Üniversitesi m.tunagur@alparslan.edu.tr ORCID

Öz

Bu araştırmanın amacı Can Göknil'in çocuk kitaplarında yer alan duyarlık ile ilgili iletileri tespit etmektir. Bu amaç doğrultusunda araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması kullanılmıştır. Araştırmanın materyali olarak Can Göknil'in 20 eseri incelenmiştir. Araştırma verilerinin toplanmasında doküman analizi tekniği verilerin analizinde ise betimsel analiz kullanılmıştır. Belirlenen 35 duyarlık kategorisinden hareketle çocuk kitapları bu kategoriler çerçevesinde analiz edilmiştir. Araştırmadan elde edilen bulgulara göre Can Göknil'in çocuk kitaplarında toplam 538 adet duyarlık kategorisine ait veri tespit edilmiştir. Can Göknil'in eserlerinde en çok insani duygulara karşı duyarlık, hayvanlara duyarlık, aşka-sevgiye duyarlık ve arkadaşlığa ilişkin duyarlıkların olduğu bulgusuna erişilmiştir. Araştırma sonuçlarından hareketle incelenen eserlerin, çocuklara duyarlık kazandırılması kapsamında etkili olacağı düşünülmektedir.

Anahtar Sözcükler: Can Göknil, çocuk edebiyatı, duyarlık, duyarlık eğitimi.

REVIEW OF CAN GÖKNİL'S BOOKS IN TERMS OF CHILD SENSITIVITY

Abstract

The purpose of this research is to identify messages about sensitivity in Can Göknil's children's books. For this purpose, a case study, one of the qualitative research methods, was used in the research. 20 works by Can Göknil were examined as the material of the research. In collecting research data, descriptive analysis was used in document analysis and data analysis. Based on the 35 sensitivity categories determined, children's books were analyzed within the framework of these categories. According to the findings of the research, a total of 538 sensitivity category data were identified in Can Göknil's children's

* Bu makale, Muş Alparslan Üniversitesinde Doç. Dr. Muhammed TUNAGÜR danışmanlığında İrem AKPINAR AKIN tarafından hazırlanan "Can Göknil'in Kitaplarının Çocuk Duyarlığı Açısından İncelenmesi" adlı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

books. It has been determined that Can Göknil's works mostly include sensitivity to human emotions, sensitivity to animals, sensitivity to love, and friendship sensitivity. Based on the research results, it is thought that the works examined will be effective in raising awareness among children.

Keywords: Can Göknil, children's literature, sensitivity, sensitivity education.

Ø. Giriş

Çocuk edebiyatı çocukların düşünce ve anlam dünyalarına yepyeni perspektifler aralayan, öğreticiliği olan ve bunu yaparken de estetik bir zevkle okurda haz duygusu yaşatan bir edebiyattır. Çocuk edebiyatı, çocukların deneyim kazanması ve kendini geliştirmesi adına çocuklara birçok olanak sunar. Bu sebeple küçük yaşlardan itibaren okuma alışkanlığının kazandırılması ve okumayı eğlenceli hâle getirecek çocuk yapıtlarının oluşturulması önem taşımaktadır (Gönen, vd., 2011). Çocuk edebiyatı eserlerinin çocukların sözcük hazinelerini zenginleştirme, farklı hayat ve tecrübeleri yansıtırma, edebî duyarlık ve estetik algı kazandırmada pozitif etkileri bulunmaktadır (Tunagür, 2021). Çocukların evreninde devamlı bir hareket, dönüşüm vardır. Bu durum çocukların yeniliğe açıklığı ve hayal gücü ile direkt ilişkilidir. Yapıtlardaki resimler çocuklar için estetik bir unsur olarak onların hareketli evreninin merkezi konumundadır. Resimler aracılığıyla çocuklar renk uyumunu kavrar; çizgi, biçim ve kompozisyon hakkında fikir yürüterek estetik algılarını geliştirebilir (Çılgın, 2006).

Çocuklara sunulan yapıtların hem nitelik hem nicelik olarak özenle hazırlanmış olması gerekmektedir. Kitaplar çocukların zihinsel, fiziksel, psikolojik ve duygusal gelişimlerini olumlu etkileyecek özelliklerle donatılmalıdır (Adıgüzel ve Süslü, 2017). Nitekim duyguların ve zihinlerin sürekli kirlendiği, kötülüklerin ve olumsuz davranışların gitgide arttığı bu dünyada, çocuklara “duyarlık” kazandırma giderek önemli bir hâle gelmektedir (Sever, 2013). Çünkü sağlıklı bir toplum yapısının oluşturulması, duyarlığı gelişmiş bireylerin varlığıyla mümkündür. Çocuk edebiyatı aracılığıyla nitelikli eserlerle tanışmış çocukların duyarlığının yüksek ve toplum bilincinin gelişmiş olduğu düşünülmektedir (Evsen, 2019). Duyarlı bir birey olunması için duyguların ve sanatın ağır bastığı edebiyat, etkili bir araçtır (Karakuş Tayşi, 2019). Bu nedenle çocuk edebiyatı eserleri aracılığı ile çocuklara birtakım beceri ve davranışlara ilişkin farkındalıklar kazandırılması hedeflenmektedir.

Çocuk edebiyatı eserlerinin hedeflerinden biri de çocuklara duyarlık kazandırmaktır. Bu amaçla sorgulayan, akıl ve duygu açısından dengeli, konuşabilen, bilime ve sanata saygısı olan, duyarlı insanların var olması amaçlanmaktadır. Sadece öğreticiliğin esas alınması çocukta hedeflenen duyarlık gelişimini desteklemeyebilir. Çocuktan bu değerleri benimseyerek yansıtabilmesi beklenen davranışların içerisinde yer almaktadır (Sever, 2013). Duyarlığın kalıcı hâle gelmesi için de bu kavramın çok küçük yaşlarda çocuklarla karşılaştırılması gerekir. Çocuk edebiyatı eserlerinde devamlı aynı temalara öğretici şekilde yer veren eserler, çocuğa duyarlık kazandırmada yetersiz kalabilir (Etoğlu Kıbrıs, 2019).

Çocuklar, edebiyat vasıtasıyla farklı olay ve durumlarla karşılaşabilir. Bu olay ve durumlarla birlikte algılama, yorumlama ve analiz etme becerilerini geliştirebilir (Hefflin ve Barksdale-Ladd, 2001). Sever (2003)'e göre çocuk kitaplarında yer alan kahramanlar ve çocuklar arasında kuvvetli bir bağ bulunmaktadır. Çocuk okuyucu, kendini kitap karakterinin yerine koyarak başkalarının yaşayabileceği olayları tanır. Sorunlar karşısında nasıl davranışlar sergileyeceğiyle ilgili ipuçları sahibi olur. Çocuk kitapları; çocukların hissel ve ruhsal yönden gereksinimlerinin karşılanmasında önemli bir etkiye sahiptir (Tanju, 2010). Dilidüzgün (2004) de çocuk edebiyatının, çocuğun düşünce ve kişilik gelişimini desteklemesi gerektiğini vurgular.

Çocuk edebiyatı çocuğa farklı bakış açıları sunmalı, onun problemlerine çözüm üretmeli, evrenini aydınlatmalı, ona farklı perspektifler sunmalı ve düş kurma becerisini geliştirmelidir. Tüm bunlar yapılırken bir denge mekanizması gözetilmelidir. Bu bağlamda çocuk eserlerinde insana, yaşama, doğaya kısacası çevreye karşı duyarlık edindirmek; çocukların evrensel değerler kazanmasını sağlamak ve bütün bunlar amaçlanırken de çocukları abartı duygu yoğunluğuna sürüklemekten kaçınmak gerekmektedir (Eryeşil, 2015).

Duyarlık, pozitif anlamda birinde bir şey yapma isteğini uyandırma öncesi ve esnasındaki duygulardır (Banos, 2006). Aslan (2013)'a göre ise duyarlık, kişinin yaşamının ve içinde bulunduğu çevrenin dışındaki durum ve olayları da dikkate alıp sezinleyip değerlendirebilmesidir. Duyarlı bir insan ise kendi yaşamından farklı olarak çevresinde yaşananlarla ilgilenip bunları umursayan, insanların yaşadıkları problemleri ve hisleri anlamlandıran, kötülöklere göz kapamayan, onlarla aynı duyguları paylaşan bunlara yönelik tepki geliştirip karşı gelen; insanları, tabiatı sağduyu ve alçakgönüllülikle benimseyen kişidir (Aslan, 2013). Duyarlık eğitiminin hedefi, çocuğun içinde bulunduğu gelişim dönemine ve yaşına dikkat ederek insani değerleri ve çeşitli konuları kurgulayarak çocukta o temayla ilgili duyarlık oluşturmaktır (Alemdar ve Söngü, 2017). Hislerin ve fikirlerin çok hızlı bir şekilde değiştiiği, şiddet ve türevlerinin git gide yaygınlaştığı bu dünyada, çocuklara insanca "duyarlıklar" edindirebilmek çok önemli bir gaye olarak dikkate alınmalıdır (Sever, 2013). Nitekim Binyazar (1996) duyarlık eğitiminden mahrum bırakılmış bir çocuğun, anlayış becerisinden yoksun ve duygudaşlık becerisi gelişmemiş bir bireye dönüşeceğini belirtir. Duyarlık eğitimi, kişilerin iş ve eğitim çevresi içerisinde kendi düşüncelerini dile getirirken doğru anlaşılmayı, duygudaşlık yeteneği kazanmalarını, sorun ve çatışmaları farklı bakış açıları ile sağlayabilme gayesiyle verilen eğitimleri kapsamaktadır (Aslan, 2019). Duyarlık eğitimi çocuklara kazandırmada çocuk kitaplarının taşınması gereken bazı kriterler bulunmaktadır. Dil anlatımın, metin türünün ve içeriğın çocuğun dilsel gelişimine uygun olması gerekmektedir. Olumsuz kavramlar eserlerde yer alırken yazar bu kavramların olumsuzluğunu doğrudan vermek yerine hissettirmeli, çocuğun bilişsel ve duyuşsal açıdan gelişim seviyesi ve yaşını dikkate almalı, çocuk eseri okuduğunda gerçek yaşamla bir bağ kurabilmeli ve okuyucu kahramanlar üzerinden mesajları sezebilmelidir (Alemdar ve Söngü, 2017).

Çocuklara duyarlıklar açısından zengin metinler sunulduğunda çocuklar duyarlıklarını kazanabilir ve bunu davranışa dönüştürebilir. Bu sayede içselleştirdikleri duyarlıklarla çocuklar, toplumda millî ve manevi değerlerin sürdürülebilmesinde etkin rol oynayabilirler. Buradan hareketle bu araştırmada da duyarlık ve çocuk edebiyatı arasındaki güçlü ilişkiden yola çıkılarak Can Göknil'in çocuk kitaplarında yer alan duyarlıklara ilişkin iletilerin tespiti bu araştırmanın amacını oluşturmaktadır. Bu amaç doğrultusunda 'Can Göknil'in çocuk kitaplarında (Hatıraları Saklama Sandığı, Kirpi Masalı, Kardeşim, Kuyruksuz, Deniz Masalı, Babasının Başka Evi Var, Keçeci Bayram ve Anka Kuşu, Renkli Öcüler, Gülfidan Çiftlikte, Beni Annem Yavruladı, Komşu, Çatlak Hasan, Gökyüzü Sirkisi, Dev Tavşan, Ormandaki Arkadaş, Mandolin Çalan Pangolin, Kokuşuk Arkadaş, Deniz Kokusu, Göz ve Söz, Can'lı Yolculuk.) hangi duyarlıklar, ne sıklıkta işlenmiştir?' şeklindeki soruya cevap aranmıştır.

1. Yöntem

1.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması ile tasarlanmış bir çalışmadır. Durum çalışmaları; insanı ve insanın yaşam deneyimlerini merkezine alan, eğitim ile

ilgili araştırmalarda süreci verimli hâle getiren bir yaklaşımdır (Rose ve Shevlin, 2016). Durum çalışmalarında hedef var olan durumun ayrıntılarıyla incelenmesidir. Nitekim nitel araştırmalar bağlamın nasıl oluşturulduğuyla ve insanların bu çerçevede hayatına, çevresine yönelik anlam vermesiyle ilişkilidir. Nitel araştırmanın temel hedeflerinden biri de anlamları meydana çıkarıp yorumlamaktır (Merriam, 2013). Bu araştırmada da bir nesnenin veya bir belgenin ayrıntılı olarak incelenmesine olanak sunan durum çalışması kullanılmıştır.

1.2. Araştırmanın Materyali

Araştırma çerçevesinde Can Göknil'in 20 adet kitabı incelenmiştir. Araştırmacılar tarafından yazarın kaleme aldığı eserler incelenmiş, ön inceleme sonucunda duyarlık açısından çeşitli iletiler barındıran yapıtlar araştırmanın materyali olarak seçilmiştir. Araştırmada incelenen kitapların bilgileri Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1: Araştırmada Kullanılan Kitaplar

Kitabın Adı	Yayınevi	Yayın Yılı
Hatıraları Saklama Sandığı	Can Çocuk	2021
Kirpi Masalı	Can Çocuk	2021
Kardeşim	Can Çocuk	2021
Kuyuksuz	Can Çocuk	2021
Deniz Masalı	Can Çocuk	2022
Babasının Başka Evi Var	Can Çocuk	2021
Keçeci Bayram ve Anka Kuşu	Can Çocuk	2019
Renkli Öcüler	Can Çocuk	2019
Gülfidan Çiftlikte	Can Çocuk	2016
Beni Annem Yavrudadı	Can Çocuk	2019
Komşu	YKY	2018
Çatlak Hasan	Can Çocuk	2022
Gökyüzü Sirki	Can Çocuk	2022
Dev Tavşan	Uçanbalık	2017
Ormandaki Arkadaş	Can Çocuk	2022
Mandolin Çalan Pangolin	Can Çocuk	2021
Kokuşuk Arkadaş	Can Çocuk	2022
Deniz Kokusu	Can Yayınları	2012
Göz ve Söz	Can Yayınları	2016
Can'lı Yolculuk	Can Yayınları	2019

1.3. Veri Toplama Aracı

Bu araştırma sürecinde Can Göknil'in eserlerinde yer alan duyarlığa ilişkin veriler doküman analizi tekniği ile toplanmıştır. Doküman incelemesi mevcut kaynakların sınırlandırılmasında, kategorilere ayrılmasında, araştırılıp yorumlanmasındaki teknikleri içerir (Özkan, 2019).

Duyarlık kategorilerini belirleyebilmek amacıyla duyarlık eğitimi alanında literatür incelemesi yapılmış olup Aslan (2016), Alemdar ve Süngü (2017) Karakuş Tayşi'nin (2019) oluşturduğu duyarlık kategorilerinin kullanıldığı verilere ulaşılmıştır. Araştırmada bu sebeple Aslan (2016), Alemdar ve Süngü (2017), Karakuş Tayşi'nin (2019) çalışmalarındaki kategorilerden yararlanılmıştır. Bu kategoriler: dilsel duyarlık, insana ve insan mutluluğuna duyarlık, kadına duyarlık aşka, sevgiye duyarlık, hayvanlara duyarlık, aile bireyelerine duyarlık, barışa duyarlık, iyilik yapmaya duyarlık, paylaşmaya duyarlık, toplumsal huzura duyarlık,

yardımlaşmaya duyarlık, emeğe ve çalışkanlığa duyarlık, yoksul insanlara duyarlık, hakka, hukuka, adalete duyarlık, temel yaşam ihtiyaçlarına duyarlık, bilime duyarlık, sanata duyarlık, doğaya duyarlık, sağlığa duyarlık, kişiye özgü özelliklere duyarlık, özgüvenli olmaya duyarlık, özgürlüğe duyarlık, mesleklere karşı duyarlık, sevgiye duyarlık, kitap okumaya karşı duyarlık, ölüme karşı duyarlık, arkadaşlığa, dostluğa karşı duyarlık, insan ilişkilerine karşı duyarlık, umutlu olmaya karşı duyarlık, toplumsal cinsiyet eşitliğine duyarlık, dünya tarihine duyarlık, insani duygulara karşı duyarlık, toplumsal normlara karşı duyarlık, çocukluk özelliklerine karşı duyarlık ve özverili olmaya duyarlık.

1.4. Verilerin Analizi

Araştırma sonucu ulaşılan veriler betimsel olarak analiz edilmiştir. Elde edilen veriler tespit edilen kategorilere göre betimlenir. Açık bir şekilde betimlenen veriler ardından yorumlanabilmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2016).

1.5. Geçerlik ve Güvenirlik

Bu çalışmanın geçerlik ve güvenilirliğini sağlamak amacıyla ilk olarak yapıtlar araştırmacı tarafından 3 defa okunmuş ve duyarlık alt kategorilerine uygun biçimde kodlanmıştır. Devam eden süreçte bir alan uzmanı tarafından yapıtlar tekrar kodlanmış ve araştırmacı ile alan uzmanının elde ettiği verilerin uyum yüzdesi Miles ve Huberman formülüyle hesaplanmıştır. Araştırmacının ve uzmanın elde ettiği veriler arasındaki uyum yüzdesi belirlenmiştir. Uzman ile araştırmacının kodlama yaptığı iletilerdeki benzerlik oranının yüksek olması çalışmanın güvenilirliğini artırmaktadır (Baltacı, 2017). Uyum yüzdesi Miles ve Huberman formülüyle hesaplanmıştır. Güvenilirlik Katsayısı = $\frac{\text{Üzerinde görüş birliği sağlanan konu ya da terim sayısı}}{\text{Üzerinde görüş birliği bulunmayan konu ya da terim sayısı} + \text{Üzerinde görüş birliği sağlanan konu ya da terim sayısı}} \times 100$ (Miles ve Huberman, 1994). Elde edilen hesaplar sonucunda güvenilirlik katsayısının 85 olduğu tespit edilmiştir. Uzman ile araştırmacının arasındaki uyum yüzdesinin yüksek çıkması çalışmanın güvenilirliğini kanıtlamaktadır. Bu oran çalışmanın güvenilir olduğunu göstermektedir.

2. Bulgular

Can Göknil'in 20 çocuk kitabının duyarlık eğitimi açısından incelendiği bu çalışmada elde edilen bulgulara aşağıda yer verilmiştir.

Tablo 2. "Hatıraları Saklama Sandığı" İsimli Çocuk Kitabında Duyarlık Türleri ve Geçme Sıklıkları

Eser Adı	Duyarlık Adı	f	%
Hatıraları Saklama Sandığı	Çocukluk Özelliklerine Karşı Duyarlık	32	%29,09
	Sanata Duyarlık	29	%26,36
	Aşka, Sevgiye Duyarlık	22	%20
	Dünya Tarihine Duyarlık	7	%6,36
	Aile Bireylerine Duyarlık	6	%5,45
	Hayvanlara Duyarlık	4	%3,63
	Sağlığa Duyarlık	4	%3,63
	Yardımlaşmaya Duyarlık	3	%2,73
	Ölüme Karşı Duyarlık	2	%1,8
	Doğaya Duyarlık	1	%0,9
Toplam		110	%99,95

Tablo 2’de Hatıraları Saklama Sandığı adlı çocuk yapıtında çocuklara duyarlık kazandıracak içeriklerin yapıt içinde 110 defa geçtiği görülmektedir. Metinde en çok çocukluk özelliklerine karşı duyarlık, sanata duyarlık ve aşka, sevgiye duyarlık konularına yer verildiği tespit edilmiştir. En az yer alan duyarlık ise doğaya duyarlıktır. *Hatıraları Saklama Sandığı* isimli çocuk kitabında belirlenen duyarlık eğitimine ilişkin iletilerden bazılarını aşağıda yer verilmiştir:

Karin Nine’ın dedemin en iyi arkadaşımış. O melek olunca, dedem gurbette yalnız kalınca babam bize davet etmiş. (Ölüme Karşı Duyarlık, s. 13).

Almanya’dan gelen valizler hala köşede açılmayı bekliyor. İçindekileri çok merak ediyorum. (Çocukluk Özelliklerine Karşı Duyarlık, s. 15).

Zehra da ablası gibi hazırcevap. “Neden mi? Köpek gibi kokuyorsun da ondan.” Demişti bana. Çok küstüm onlara. (Çocukluk Özelliklerine Karşı Duyarlık, s. 24).

Yağmurun kulübenin damında pıtır pıtır edişi öyle hoş ki... (Doğaya Duyarlık, s. 25).

Renkleri öyle canlı ki “Vazoda Ayçiçekleri” tablosunu görünce kendimi ayçiçeği tarlasında sandım. “Yıldızlı Gece” resmi de çok güzel. (Hayvanlara Duyarlık, s. 30).

Bıktık şu pandemiden, en sevmediğimiz şey covid-19. Bizi korkutuyor. Onun yüzünden okulumuz kapandı.” (Sağlığa Duyarlık, s. 48).

Altıncı ressamımız Frida Kahlo ise çok talihsiz. 1907-1954 yılları arasında yaşamış Meksikalı ressam, küçükken çocuk felcine yakalanmış. (Dünya Tarihine Duyarlık, s. 40).

Beni çağırdı “Gel kızım valizleri açalım.” dedi. (Yardımlaşmaya Duyarlık, s. 16).

Tablo 3. “Kirpi Masalı” İsimli Çocuk Kitabında Duyarlık Türleri ve Geçme Sıklıkları

Eser Adı	Duyarlık Adı	f	%
Kirpi Masalı	Doğaya Duyarlık	3	%33,3
	Yardımlaşmaya Duyarlık	2	%22,2
	İyilik Yapmaya Duyarlık	1	%11,1
	Barışa Duyarlık	1	%11,1
	Özverili Olmaya Duyarlık	1	%11,1
	Toplumsal Huzura Duyarlık	1	%11,1
	Toplam		9

Tablo 3’te Kirpi Masalı adlı çocuk yapıtında çocuklara duyarlık kazandıracak içeriklerin yapıt içinde 9 defa geçtiği görülmektedir. Metinde en çok doğaya duyarlık ve yardımlaşmaya duyarlık konularına yer verildiği belirlenmiştir. “*Kirpi Masalı*” isimli çocuk kitabında belirlenen duyarlık eğitimine ilişkin iletilerden bazılarını aşağıda yer verilmiştir:

Orman suya kavuşunca herkes mutlu olmuş. (Toplumsal Huzura Duyarlık, s. 29).

Kirpinin yardımıyla başlayan yağmur hızlanmış, günlerce devam etmiş. (Doğaya Duyarlık, s. 27).

O yaz çok kurak geçtiği için ördekler yüzemiyor, hüznle kuruyan göle bakıyormuş. (Doğaya Duyarlık, s. 14).

Ve açtığı bu deliklerden kocaman yağmur damlaları düşmeye başlamış. (Doğaya Duyarlık, s. 24).

Durun gitmeyin abiler! Çare bulmalıyız bu kuraklığa. Hiç suyumuz kalmadı. (Yardımlaşmaya Duyarlık, s. 17).

Hemen yola koyulmuş. Düşe kalka en yüksek dağa tırmanmaya başlamış. (Özverili Olmaya Duyarlık, s. 20).

Tam o sırada kirpinin aklına çok güzel bir fikir gelmiş! “Ben buldum çareyi.” demiş. (İyilik Yapmaya Duyarlık, s. 18).

Tablo 4. “Kardeşim” İsimli Çocuk Kitabında Duyarlık Türleri ve Geçme Sıklıkları

Eser Adı	Duyarlık Adı	f	%
Kardeşim	Çocukluk Özelliklerine Karşı Duyarlık	8	%47,05
	Hayvanlara Duyarlık	2	%11,76
	İnsan İlişkilerine Karşı Duyarlık	2	%11,76
	Aile Bireylerine Duyarlık	2	%11,76
	İyilik Yapmaya Duyarlık	1	%5,88
	Yardımlaşmaya Duyarlık	1	%5,88
	İnsan İlişkilerine Karşı Duyarlık	1	%5,88
	Toplam	17	%99,97

Tablo 4’te Kardeşim adlı çocuk yapıtında çocuklara duyarlık kazandıracak içeriklerin yapıt içinde 17 defa geçtiği görülmektedir. Metinde en çok çocukluk özelliklerine karşı duyarlık konusuna yer verildiği belirlenmiştir. En az yer alan duyarlıklar ise yardımlaşmaya duyarlık, iyilik yapmaya duyarlık ve umutlu olmaya karşı duyarlıktır. “Kardeşim” isimli çocuk kitabında belirlenen duyarlık eğitimine ilişkin mesajlardan bazılarına aşağıda yer verilmiştir:

Fiti Fiti’nin kardeşi yokmuş. Beraberce oyun oynayacak arkadaş arıyormuş. (Çocukluk Özelliklerine Karşı Duyarlık, s. 6)

Ablasının kalemlerini kapıp pencereden atıyormuş. Kuşları korkutup kaçırmak için. (Çocukluk Özelliklerine Karşı Duyarlık, s. 17)

Canı sıkılmış Fiti Fiti’nin. Yemeğini bitirememiş. Tuvalet bile gitmeyi unuttunca altına kaçırılmış. Tüh! (Çocukluk Özelliklerine Karşı Duyarlık, s. 8)

Fiti Fiti’nin hiç keyfi yok, zayıfladı sanki.” demiş annesi. ”Artık oyuncaklarıyla oynamıyor.” diye üzülüyormuş ninesi. (Aile Bireylerine Duyarlık, s. 10)

Kardeşini kucağına alıp havaya kaldırmış. (Yardımlaşmaya Duyarlık, s. 26)

Ali Murat da kuşu yuvasına koymuş. (Hayvanlara Duyarlık, s. 27)

Ali Murat yavru bir kuş bulmuş, ablasına göstermiş. “Yuvadan düşmüş gel koyalım” demiş Fiti Fiti. (Hayvanlara Duyarlık, s. 27)

Sonra evlerine dönmüşler. Geçmişler pencerenin önüne yuvadaki kuşları seyretmişler kardeş kardeşe. (İnsan İlişkilerine Karşı Duyarlık, s. 29)

Tablo 5. “Kuyruksuz” İsimli Çocuk Kitabında Duyarlık Türleri ve Geçme Sıklıkları

Eser Adı	Duyarlık Adı	f	%
Kuyruksuz	Kişiyi Özgü Özelliklere Duyarlık	4	%36,36
	Özgüvenli Olmaya Duyarlık	3	%27,27
	İyilik Yapmaya Duyarlık	2	%18,18
	Yardımlaşmaya Duyarlık	1	%9,09
	Barışa Karşı Duyarlık	1	%9,09
	Toplam	11	%99,99

Tablo 5'te Kuyruksuz adlı çocuk yapıtında çocuklara duyarlık kazandıracak içeriklerin yapıt içinde 11 defa geçtiği görülmektedir. Metinde en çok kişiye özgü özelliklere duyarlık, özgüvenli olmaya duyarlık ve iyilik yapmaya duyarlık konusuna yer verildiği belirlenmiştir. En az yer alan duyarlıklar ise barışa karşı duyarlık ve yardımlaşmaya duyarlıktır. "Kuyruksuz" isimli çocuk kitabında belirlenen duyarlık eğitimine ilişkin iletilerden bazılarını aşağıda yer verilmiştir:

Bizimkisi ise kuyruksuz. Doğu günü partisine o yüzden gidemiyor. Utanıyor. Kuyruksuz olmaktan hiç hoşlanmıyor. (Özgüvenli Olmaya Duyarlık, s. 10).

Beni böyle sevdiler, kuyruksuz olmak kötü değilmiş. (Özgüvenli Olmaya Duyarlık, s. 30).

"Benim kuyruğum olur musun?" diye sordu solucana. "Olmam." dedi solucan. "Çünkü sen bir kuşsun ve beni yersin." "Yemem" dedi kuyruksuz kuş. "Eğer benim kuyruğum olursan seni hiçbir gün yemeyeceğime söz veriyorum. Birlikte yaşarız, çok da mutlu oluruz." (Barışa Duyarlık, s. 16).

"Benim kuyruğum olur musun?" diye sordu solucana. "Olmam." dedi solucan. "Çünkü sen bir kuşsun ve beni yersin." "Yemem" dedi kuyruksuz kuş. "Eğer benim kuyruğum olursan seni hiçbir gün yemeyeceğime söz veriyorum. Birlikte yaşarız, çok da mutlu oluruz." (İyilik Yapmaya Duyarlık, s. 16).

Düşündü taşındı, "Mademki çok istiyorsun, tamam öyleyse." dedi ve bir zıplayışta bizim kuşa kuyruk oldu. (İyilik Yapmaya Duyarlık, s. 18).

Herkes ona yardım ediyor. Süsleniyor püsleniyor. Biraz da boyanıyor. (Ölüme Karşı Duyarlık, s. 26).

Kuyruksuz bir kuş geldi diyor pembe kuş. Ne kadar hoş biri diyor mavi kuş. (İnsan İlişkilerine Karşı Duyarlık, s. 28).

Tablo 6. "Deniz Masalı" İsimli Çocuk Kitabında Duyarlık Türleri ve Geçme Sıklıkları

Eser Adı	Duyarlık Adı	f	%
Deniz Masalı	Yardımlaşmaya Duyarlık	2	%33,33
	Umutlu Olmaya Karşı Duyarlık	2	%33,33
	Özverili Olmaya Duyarlık	1	%16,66
	Doğaya Duyarlık	1	%16,66
	Toplam	6	%99,98

Tablo 6'da Deniz Masalı adlı çocuk yapıtında çocuklara duyarlık kazandıracak içeriklerin yapıt içinde 6 defa geçtiği görülmektedir. Metinde en çok yardımlaşmaya duyarlık ve umutlu olmaya karşı duyarlık konusuna yer verildiği belirlenmiştir. En az yer alan duyarlıklar ise doğaya duyarlık ve özverili olmaya duyarlıktır. "Deniz Masalı" isimli çocuk kitabında belirlenen duyarlık eğitimine ilişkin iletilerden bazılarını aşağıda yer verilmiştir:

Yumurtlamak için uygun bir yer aradı. Yüzgeçleriyle kumu kazdı. Açtığı çukurun içine yumurtalarını bıraktı. Belki iki yüz belki üç yüz tane. Sonra yumurtalarının üstünü kumlarla örttü. "Yaz gelince yumurtalarım olgunlaşacak pek çok bebek kaplumbağam dünyaya gelecek." diye düşündü. (Özverili Olmaya Duyarlık, s. 6).

Sabaha karşı yumurtalardan çıkan minik kaplumbağalar denizin ışıltısına doğru yol alacaklar. Denizdeki parıltıları seçebilmeleri için çevrenin karanlık olması gerekir. (Umutlu Olmaya Karşı Duyarlık, s. 18).

Anne kaplumbağa bütün yavrularını kurtarmaya karar verdi. Denizin derinliklerine doğru yüzdü. (Umutlu Olmaya Karşı Duyarlık, s. 20)

Anne kaplumbağa Ay Dede'ye seslendi. “bana yardım etmelisin yavrularımı kurtarmalıyız.” dedi. (Umutlu Olmaya Karşı Duyarlık, s. 22).

Kısa zamanda dalgalarla kavuştular anne kaplumbağa yavrularını sevinçle karşıladı. Kocaman bir aile oldular. Birlikte denize açıldılar. (Doğaya Duyarlık, s. 26)
Balıklarla konuştu. “Yavrularımı kurtarmak için bana yardım edin.” dedi. (Yardımlaşmaya Duyarlık, s. 20).

Tablo 7. “Babasının Başka Evi Var” İsimli Çocuk Kitabında Duyarlık Türleri ve Geçme Sıklıkları

Eser Adı	Duyarlık Adı	f	%
Babasının Başka Evi Var	İnsani Duygulara Karşı Duyarlık	6	%28,57
	İnsana ve İnsan Mutluluğuna Duyarlık	6	%28,57
	Çocukluk Özelliklerine Karşı Duyarlık	4	%19,04
	Sevgiye Duyarlık	3	%14,28
	İnsan İlişkilerine Duyarlık	1	%4,76
	Aile Bireylerine Duyarlık	1	%4,76
Toplam		21	99,98

Tablo 7’de Babasının Başka Evi Var adlı çocuk yapıtında çocuklara duyarlık kazandıracak içeriklerin yapıt içinde 21 defa geçtiği görülmektedir. Metinde en çok insani duygulara karşı duyarlık, insana ve insan mutluluğuna duyarlık, çocukluk özelliklerine karşı duyarlık konusuna yer verildiği belirlenmiştir. En az yer alan duyarlıklar ise insan ilişkilerine karşı duyarlık ve aile bireylerine duyarlıktır. “Babasının Başka Evi Var” isimli çocuk kitabında belirlenen duyarlık eğitimine ilişkin iletilerin bazılarında aşağıda yer verilmiştir:

Fatoş ve idil ya yana oturmuş, resim yapıyorlar. İdil iki tane ev çizdi. (Çocukluk Özelliklerine Karşı Duyarlık, s. 6).

Babası neden başka eve geçecek? Fatoş babasının sözünü dinlememiş mi? Yoksa yaramazlık mı yapmış? (Çocukluk Özelliklerine Karşı Duyarlık, s. 34).

Babası Fatoş’u çok seviyor. (Aşka, Sevgiye Duyarlık, s. 14).

“Ayrı ayrı evlerde bile otursak ikimiz de seni çok seviyoruz. Biz bir aileyiz. (Aşka, Sevgiye Duyarlık, s. 24).

Annemi de seviyorum ama artık birbirimize uymuyoruz. Ayrı evlerde hepimiz daha rahat oluruz. (İnsani Duygulara Karşı Duyarlık, s. 16).

...”Sen de babamla uymuyorsun. ’dedi. “Evet dedi annesi “Uymuyoruz. O yüzden artık eş değiliz. (İnsan İlişkilerine Karşı Duyarlık, s. 22).

Annemle babam komşu oldular diye düşündü Fatoş. (İnsan İlişkilerine Karşı Duyarlık, s. 26).

Tablo 8. “Keçeci Bayram ve Anka Kuşu” İsimli Çocuk Kitabında Duyarlık Türleri ve Geçme Sıklıkları

Eser Adı	Duyarlık Adı	f	%
Keçeci Bayram ve Anka Kuşu	İnsani Duygulara Karşı Duyarlık	4	%26,66
	Emeğe ve Çalışkanlığa Duyarlık	3	%20
	Sanata Duyarlık Kadına Duyarlık	2	%13,33
	Hayvanlara Duyarlık	2	%13,33
	Kadına Duyarlık	1	%6,66
	İyilik Yapmaya Duyarlık	1	%6,66
	Yardımlaşmaya Duyarlık	1	%6,66
	İnsana ve İnsan Mutluluğuna Duyarlık	1	%6,66
	Toplam	15	%99,96

Tablo 8’de Keçeci Bayram ve Anka Kuşu adlı çocuk yapıtında çocuklara duyarlık kazandıracak içeriklerin yapıt içinde 15 defa geçtiği görülmektedir. Metinde en çok insani

duygulara karşı duyarlık, emeğe ve çalışkanlığa duyarlık konusuna yer verildiği belirlenmiştir. “Keçeci Bayram ve Anka Kuşu” isimli çocuk kitabında belirlenen duyarlık eğitimine ilişkin iletilerin bazılarına aşağıda yer verilmiştir:

Babadan kalma tezgâhta gece gündüz demeden çalışır duvar halılarını, şalları, yatak örtülerini, çantaları, terlikleri masal masal süslerdi. (Emeğe ve Çalışkanlığa Duyarlık, s. 5).

Ali'ye gelince pişmanmış. Utancından “yer yarılrsa da içine girsem.” diye tasalanıyormuş. Gözleri yerde Bayram'la anasından özür dilemiş. (İnsani Duygulara Karşı Duyarlık, s. 26).

Tek dertleri komşunun oğlu Ali'ydi. Ali'nin anası da babası da küçükken ölmüş. Delikanlı tek başına kalınca işi avareliğe vurmuş. (İnsani Duygulara Karşı Duyarlık, s. 6).

Bayram da “Ali abi gel dükkâna, üç beş kuruş kazanırsın.” dediği ama boşuna. (İyilik Yapmaya Duyarlık, s. 6).

Sürüyü çayıra Zeliha Ana götürürdü. Gençti, güçlüydü zaten çoban tutacak hâlleri de yoktu. (Kadına Duyarlık, s. 8).

Bayram senede bir tıraş ederdi hepsini. Keçiler cascavlak kalınca “ Pempe pembe oldu bebelerim.” derdi Zeliha Ana. (Hayvanlara Duyarlık, s. 10).

... Hele bir Anka Kuşu yapmıştı Bayram. (Sanata Duyarlık, s. 17).

...Ali sürüyü çadırdan dönünce Zeliha Ana'ya ev işlerinde de yardım ediyor. Gece oldu mu Bayram'ın dükkânını silip süpürüyor. (Yardımlaşmaya Duyarlık, s. 29).

Tablo 9. “Renkli Öcüler” İsimli Çocuk Kitabında Duyarlık Türleri ve Geçme Sıklıkları

Eser Adı	Duyarlık Adı	f	%
Renkli Öcüler	Çocukluk Özelliklerine Karşı Duyarlık	3	%50
	İnsana ve İnsan Mutluluğuna Duyarlık	1	% 16,66
	İnsani Duygulara Karşı Duyarlık	1	% 16,66
	Aile Bireylerine Duyarlık	1	% 16,66
	Toplam		6

Tablo 9'da Renkli Öcüler adlı çocuk yapıtında çocuklara duyarlık kazandıracak içeriklerin yapıt içinde 6 defa geçtiği görülmektedir. Metinde en çok çocukluk özelliklerine karşı duyarlık konusuna yer verildiği belirlenmiştir. “Renkli Öcüler” isimli çocuk kitabında belirlenen duyarlık eğitimine ilişkin mesajlardan bazılarını aşağıda yer verilmiştir:

“Annesi Ali'ye kızdı. “Şu odanın hâline bak.” dedi. (İnsani Duygulara Karşı Duyarlık, s. 6).

Ali annesinin sözünü dinlemedi. Turuncu gömleği hâlâ yerde. Siyah çizmeler de kitapların arasında. (Çocukluk Özelliklerine Karşı Duyarlık, s. 7).

Ama tam uyuyacağı sırada odası öcülerle doldu. Mavi öcü koşturdu sarı öcüyü tuttu. Sarı öcü kaçtı, turuncu öcüyü yakaladı. (Çocukluk Özelliklerine Karşı Duyarlık, s. 9).

“Ben kahramanım. Hepsini kovaladım. Kaçtılar.” dedi. (Çocukluk Özelliklerine Karşı Duyarlık, s. 18).

Sabah olunca annesi odasına geldi. Şaşıtı kaldı. “Ortalıkta hiçbir şey kalmamış! Aferin Ali'ciğim, odanı çok güzel toplamışsın.” dedi. (Aile Bireylerine Duyarlık, s. 18).

Ali gülümsedi. (İnsana ve İnsan Mutluluğuna Duyarlık, s. 18).

Tablo 10. “Gülfidan Çiftlikte” İsimli Çocuk Kitabında Duyarlık Türleri ve Geçme Sıklıkları

Eser Adı	Duyarlık Adı	f	%
Gülfidan Çiftlikte	İnsani Duygulara Karşı Duyarlık	5	% 62,5
	Dürüst Olmaya Karşı Duyarlık	1	% 12,5
	Çocukluk Özelliklerine Karşı Duyarlık	1	% 12,5
	Hayvanlara Duyarlık	1	% 12,5
Toplam		8	100

Tablo 10’da Gülfidan Çiftlikte adlı çocuk yapıtında çocuklara duyarlık kazandıracak içeriklerin yapıt içinde 8 defa geçtiği görülmektedir. Metinde en çok insani duygulara karşı duyarlık konusuna yer verildiği belirlenmiştir. “Gülfidan Çiftlikte” isimli çocuk kitabında belirlenen duyarlık eğitimine ilişkin mesajlardan bazılarına aşağıda yer verilmiştir:

Küçücük bir gelincik insan küçük dilini yutturur. (İnsani Duygulara Karşı Duyarlık, s. 19).

Tilki bizi görünce şaşkınlığını belli etmedi. Kümese gitti ve damına tırmanmaya başladı. (İnsani Duygulara Karşı Duyarlık, s. 32).

Tilki çok utandı. Yanakları kızardı. Kolu bacağı sızlayarak düştüğü yerden kalktı ve ormanın yolunu tuttu. (İnsani Duygulara Karşı Duyarlık, s. 35).

İşte böyle bizim çiftlik. Sabahtan akşama kadar hayvanların peşinde koşturuyorum. Onları çok seviyorum. Birbirlerini sevsinler, dost olsunlar istiyorum. (Hayvanlara Duyarlık, s. 20).

Sarı tavuk yanına geldi. “Seni gidi utanmaz seni.” dedi. Beni kandıracağını mı sandın? İşte cezanı buldun.” (Sevgiye Duyarlık, s. 34).

Tablo 11. “Beni Annem Yavruladı” İsimli Çocuk Kitabında Duyarlık Türleri ve Geçme Sıklıkları

Eser Adı	Duyarlık Adı	f	%
Beni Annem Yavruladı	Çocukluk Özelliklerine Karşı Duyarlık	4	% 57,14
	Aşka, Sevgiye Duyarlık	2	% 28,57
	İnsana ve İnsan Mutluluğuna Duyarlık	1	% 14,28
Toplam		7	% 99,99

Tablo 11’de Beni Annem Yavruladı adlı çocuk yapıtında çocuklara duyarlık kazandıracak içeriklerin yapıt içinde 7 defa geçtiği görülmektedir. Metinde en çok çocukluk özelliklerine karşı duyarlık konusuna yer verildiği belirlenmiştir. En az yer alan duyarlık ise insana ve insan mutluluğuna duyarlıktır. “Beni Annem Yavruladı” isimli çocuk kitabında belirlenen duyarlık eğitimine ilişkin mesajlardan bazılarına aşağıda yer verilmiştir:

Büyüyünce ben de evleneceğim. Kendime karnı şişen bir kadın bulacağım. Yavrularım olsun diye. (Çocukluk Özelliklerine Karşı Duyarlık, s. 26).

“Annemin karnından çıkmama doktor amca yardım etmiş. Annem beni hastanede yavrulamış.” (Çocukluk Özelliklerine Karşı Duyarlık, s. 20).

Ninem sabun kokuyor. Beni çok seviyor. En güzel masalları bana ninem anlatıyor. (Aşka, Sevgiye Duyarlık, s. 24).

Çünkü birbirlerini çok sevmişler yeni evlerinde yiyip içmişler. (Aşka, Sevgiye Duyarlık, s. 15).

Ben dünyaya gelinde annem çok mutlu olmuş. Sevinçten havalara uçmuş. Beni kollarına almış beraber dans etmişiz. (İnsana ve İnsan Mutluluğuna Duyarlık, s. 22).

Tablo 12. “Komşu” İsimli Çocuk Kitabında Duyarlık Türleri ve Geçme Sıklıkları

Duyarlık Kategorisi	Duyarlık Adı	f	%
Komşu	Barışa Duyarlık	3	%23,07
	Çocukluk Özelliklerine Karşı Duyarlık	3	%23,07
	Paylaşmaya Duyarlık	2	%15,38
	Arkadaşlığa, Dostluğa Karşı Duyarlık	2	%15,38
	İnsani Duygulara Karşı Duyarlık	2	%15,38
	Doğaya Duyarlık	1	%7,69
	Toplam	13	%99,97

Tablo 12’de Komşu adlı çocuk yapıtında çocuklara duyarlık kazandıracak içeriklerin yapıt içinde 13 defa geçtiği görülmektedir. Metinde en çok çocukluk özelliklerine karşı duyarlık ve barışa duyarlık konusuna yer verildiği tespit edilmiştir. En az yer alan duyarlık ise doğaya duyarlıktır. “Komşu” isimli çocuk kitabında belirlenen duyarlık eğitimine ilişkin mesajlardan bazılarında aşağıda yer verilmiştir:

“Huuu, Şu” demiş Kom. “Sende ne var?” “Huuu, Kom bende bol çayır, çimen, var. Sende?”

“Bende koyun, keçi, oğlak çok. Çayırını verir misin?” demiş Kom. (Doğaya Duyarlık, s. 17).

Kom kızmaya başlamış. (İnsani Duygulara Karşı Duyarlık s. 21).

... Sonra hüznü bir türkü tutturmuş: “Horoz değil kuzuydu, mahallenin gülüydü. Bir köylünün sözüydü. Kuşum civi civi cak oldu, çil horozum yok oldu. (Çocukluk Özelliklerine Karşı Duyarlık, s. 27).

Sensiz yapayalnız biriyim, hele gel yanıma sana pazardan ne getireyim. (Arkadaşlığa, Dostluğa Karşı Duyarlık, s. 37).

Kom ve Şu küsmüşler. Önce küsmüşler sonra düşünmüşler. Kırgınlık kime yarar? Kimseye. (Barışa Duyarlık, s. 33).

Kom ve Şu’yu üzdüğü için üzgünmüş, Şu da paylaşmayı sevmediği için pişmanmış. (İnsani Duygulara Karşı Duyarlık, s. 33).

Tablo 13. “Çatlak Hasan” İsimli Çocuk Kitabında Duyarlık Türleri ve Geçme Sıklıkları

Eser Adı	Duyarlık Adı	f	%
Çatlak Hasan	İnsani Duygulara Karşı Duyarlık	5	%45,45
	Temel Yaşam İhtiyaçlarına Duyarlık	2	%18,18
	Toplumsal Normlara Karşı Duyarlık	1	%9,09
	Özverili Olmaya Duyarlık	1	%9,09
	Hayvanlara Duyarlık	1	%9,09
	Mesleklere Karşı Duyarlık	1	%9,09
	Toplam	11	%99,99

Tablo 13’te Çatlak Hasan adlı çocuk yapıtında çocuklara duyarlık kazandıracak içeriklerin yapıt içinde 11 defa geçtiği görülmektedir. Metinde en çok insani duygulara karşı duyarlık ve temel yaşam ihtiyaçlarına duyarlık konusuna yer verildiği tespit edilmiştir. “Çatlak Hasan” isimli çocuk kitabında belirlenen duyarlık eğitimine ilişkin mesajlardan bazılarında aşağıda yer verilmiştir:

Bekârlık öyle canına tak etmiş ki aklı kıt da olsa kafasını biraz olsun çalıştırabilmiş ve bir karar vermiş. Hemeinslerinin yaşadığı bir köye yerleşecek, evlenip yuva sahibi olacaktı. (Toplumsal Normlara Karşı Duyarlık, s. 10).

...ama midesinde çalan zilleri susturamamış. Kervancının peşine takılmış, bir lokantaya gelmişler. (Özverili Olmaya Duyarlık, s. 17).

Koşmuş, koşmuş bir karpuz tarlasına varmış. Karnı çok açmış. “Bari birini keseyim de yiyeyim.” derken çakısı karpuzun içine kaçmış. (Temel Yaşam İhtiyaçlarına Duyarlık, s. 15).

Develerine kavuşunca sevinçten Çatlak Hasan’ı bir tekmede karpuzun dışına fırlatmış. (İnsani Duygulara Karşı Duyarlık, s. 20).

Düğün kurulmuş. Bizim Çatlak Hasan güvey olmuş olmasına ama duvağı açıp da gelinini görünce şaşırılmış, kalmış. (İnsani Duygulara Karşı Duyarlık, s. 25).

Tablo 14. “Gökyüzü Sirki” İsimli Çocuk Kitabında Duyarlık Türleri ve Geçme Sıklıkları

Eser Adı	Duyarlık Adı	f	%
Gökyüzü Sirki	Sanata Duyarlık	6	%28,56
	Hayvanlara Duyarlık	3	%14,28
	İnsani Duygulara Karşı Duyarlık	3	%14,28
	Hayvanlara Duyarlık	3	%14,28
	Çocukluk Özelliklerine Karşı Duyarlık	2	%9,52
	Aile Bireylerine Duyarlık	1	%4,76
	Aşka, Sevgiye Duyarlık	1	%4,76
	Doğaya Duyarlık	1	%4,76
	Barışa Duyarlık	1	%4,76
	Toplam		21

Tablo 14’te Gökyüzü Sirki adlı çocuk yapıtında çocuklara duyarlık kazandıracak içeriklerin yapıt içinde 21 defa geçtiği görülmektedir. Metinde en çok insani duygulara karşı duyarlık sanata duyarlık, özverili olmaya duyarlık ve hayvanlara duyarlık konusuna yer verildiği tespit edilmiştir. En az yer alan duyarlıklar ise doğaya duyarlık, barışa duyarlık; aşka, sevgiye duyarlık ve aile bireylerine duyarlıktır. “Gökyüzü Sirki” isimli çocuk kitabında belirlenen duyarlık eğitimine ilişkin mesajlardan bazılarına aşağıda yer verilmiştir:

Dede” demiştim. “O Kam çocuk neden senin gibi dönerek dans ediyormuş?” (Çocukluk Özelliklerine Karşı Duyarlık, s. 29).

Onlar çamur ailesini ve sirkte çalışan tüm hayvanları korumaya kararlıymışlar. (Hayvanlara Duyarlık, s. 26).

Seyircisiz sirk olmaz diye düşünmüş. Ailece kafa yormuşlar. Sonunda kuklalar yaparak sirk sahnesinin çevresine yerleştirmeye karar vermişler. (Özverili Olmaya Duyarlık, s. 10).

Gökyüzü sirkinin başarısı günden güne artmaktaymış. (Özverili Olmaya Duyarlık, s. 20).

Umay kuş olup ona gökyüzünden getirdiği Kut’u da üfleyince çamur adam kımıldanmaya başlamış. (Dünya Tarihine Duyarlık, s. 12).

Zaman içinde birbirlerini sevmişler. Kırk çocukları olmuş. (Aşka, Sevgiye Duyarlık, s. 14).

Sahildeki kaya oyuklarından yükselen bir kızılçam reverans yapan balerin gibi suya eğilmiş. (Sanata Duyarlık, s. 28).

Babaannem bize bu ninniye söylerdi. Hem de döne döne dans ederdi. (Sanata Duyarlık, s. 29).

Sonra gagasında tuttuğu zeytin dalıyla gemiye dönmüş. (Barışa Duyarlık, s. 28).

Kam çocuk peşini bırakmayan hayvanlarla birlikte kardeşlerinin yanına dönmüş. (Hayvanlara Duyarlık, s. 20).

Tablo 15. “Dev Tavşan” İsimli Çocuk Kitabında Duyarlık Türleri ve Geçme Sıklıkları

Eser Adı	Duyarlık Adı	f	%
Dev Tavşan	İnsani Duygulara Karşı Duyarlık	4	%44,44
	Kişiyeye Özgü Özelliklere Duyarlık	1	%11,11
	Temel Yaşam İhtiyaçlarına Duyarlık	1	%11,11
	Paylaşmaya Duyarlık	1	%11,11
	Doğaya Duyarlık	1	%11,11
	Arkadaşlığa, Dostluğa Karşı Duyarlık	1	%11,11
	Toplam		9

Tablo 15’te Dev Tavşan adlı çocuk yapıtında çocuklara duyarlık kazandıracak içeriklerin yapıt içinde 9 defa geçtiği görülmektedir. Metinde en çok insani duygulara karşı duyarlık konusuna yer verildiği tespit edilmiştir. “Dev Tavşan” isimli çocuk kitabında belirlenen duyarlık eğitimine ilişkin mesajlardan bazılarında aşağıda yer verilmiştir:

Ballı neredeyse kuzu kadar olunca veterinerine gitmişler. Veteriner demiş ki: “Ballı’nın cinsi böyle, bir bakarsınız dev gibi olur.” (Kişiyeye Özgü Özelliklere Duyarlık, s. 6).

Ballı yedikçe güçlenmiş, güçlendikçe kendini kral sanmış. Bu durumdan hoşlanmış. Hep böyle kalmak istemiş. (İnsani Duygulara Karşı Duyarlık, s. 22).

Emine Nine’yi unutmuş mu acaba? (İnsani Duygulara Karşı Duyarlık, s. 24).

Karnım aç diyerek bir köye varmış Ballı. “Burası kalabalık beni besleyen biri çıkar, diye düşünmüş. (Temel Yaşam İhtiyaçlarına Duyarlık, s. 20).

Ama kocaman tavşan görenler ondan kaçmış. Sadece küçük bir kız kendi yiyeceğini tavşanın yanına bırakmış. (Paylaşmaya Duyarlık, s. 20).

Havalar soğumuş, yağmurlar yağmış. Güneş batmak üzereymiş ama son ışınlarıyla bulutlara dokunmuş. Su ile ışık tokalaşınca da gökkuşağı göklere yerleşmiş. (Doğaya Duyarlık, s. 26).

Emine Nine ve komşuları hep beraber mutlu mesut Ballı’nın dönüşünü kutlamışlar. (Arkadaşlığa, Dostluğa Karşı Duyarlık, s. 30).

Tablo 16. “Ormandaki Arkadaş” İsimli Çocuk Kitabında Duyarlık Türleri ve Geçme Sıklıkları

Eser Adı	Duyarlık Adı	f	%
Ormandaki Arkadaş	İnsani Duygulara Karşı Duyarlık	11	%31,42
	Arkadaşlığa, Dostluğa Karşı Duyarlık	5	%14,28
	Özverili Olmaya Duyarlık	3	%8,57
	Kişiyeye Özgü Özelliklere Duyarlık	2	%5,71
	İnsana ve İnsan Mutluluğuna Duyarlık	2	%5,71
	Yardımlaşmaya Duyarlık	2	%5,71
	Hayvanlara Duyarlık	2	%5,71
	Doğaya Duyarlık	2	%5,71
	Temel Yaşam İhtiyaçlarına Duyarlık	1	%2,85
	Özgüvenli Olmaya Duyarlık	1	%2,85

Çocukluk Özelliklerine Karşı Duyarlık	1	%2,85
Emeğe ve Çalışkanlığa Duyarlık	1	%2,85
Mesleklere Karşı Duyarlık	1	%2,85
Aile Bireyelerine Duyarlık	1	%2,85
Toplam	35	%99,92

Tablo 16’da Ormandaki Arkadaş adlı çocuk yapıtında çocuklara duyarlık kazandıracak içeriklerin yapıt içinde 35 defa geçtiği görülmektedir. Metinde en çok insani duygulara karşı duyarlık, arkadaşlığa, dostluğa karşı duyarlık ve özverili olmaya duyarlık konusuna yer verildiği tespit edilmiştir. En az yer alan duyarlıklar ise özgüvenli olmaya duyarlık, temel yaşam ihtiyaçlarına duyarlık, çocukluk özelliklerine karşı duyarlık, emeğe ve çalışkanlığa duyarlık, mesleklere karşı duyarlık ve aile bireyelerine duyarlıktır.

“Ormandaki Arkadaş” isimli çocuk kitabında belirlenen duyarlık eğitimine ilişkin mesajlardan bazılarına aşağıda yer verilmiştir:

Nasıl olsa nineyle dede, torunları anasının babasının yokluğunu hissetmesin diye As’ın bir dediğini iki etmiyormuş. (Aile Bireyelerine Duyarlık, s. 7).

As’ın dedesi orman bekçisiymiş. Ninesini sorarsanız yaşlı kadın örgü ustasıymış. Boş zamanlarında torununa düğme gözlü yün bebekler yaparmış. (Mesleklere Karşı Duyarlık, s. 9).

As evde kaldıkça hüzünleniyormuş. Torunu mutsuz olursa ninesinin de keyfi kaçıyormuş. (İnsani Duygulara Karşı Duyarlık, s. 19).

“Gidememsem Yavaş Hayvan’ı çok özlerim.” diyormuş. (İnsani Duygulara Karşı Duyarlık, s. 19).

“Nineciğim bu harika fikir!” diye çığlık atmış As. (İnsana, İnsan Mutluluğuna Duyarlık, s. 23).

Nine köy pazarına külah satmaya gittiğinde dede As’ı ormana götürmüş. (Emeğe ve Çalışkanlığa Duyarlık, s. 11).

Eve dönme zamanı gelince başları külahlı iki arkadaş vedalaşmış. (Arkadaşlığa, Dostluğa Karşı Duyarlık, s. 32).

“Yeşil bile olsun” demiş As, “Çok güzelsin. Hem de baban kadar iyi yüzücüsün!” (Özverili Olmaya Duyarlık, s. 41).

Yere döşediği ipi rüzgâr uçurmasın diye önlem aldığını söylemek, yavaş olsam da akıllıyım diye açıklamak istiyormuş. (Özgüvenli Olmaya Duyarlık, s. 25).

“Onun kadar hızlı yüzersem arkadaşımı kurtarabilirim. “ diye geçirmiş aklından. (Yardımlaşmaya Duyarlık, s. 36).

Tablo 17. “Mandolin Çalan Pangolin” İsimli Çocuk Kitabında Duyarlık Türleri ve Geçme Sıklıkları

Eser Adı	Duyarlık Adı	f	%
Mandolin Çalan Pangolin	İnsani Duygulara Karşı Duyarlık	11	%26,82
	Sanata Duyarlık	7	%17,07
	Hayvanlara Duyarlık	6	%14,63
	Emeğe ve Çalışkanlığa Duyarlık	3	%7,31
	İyilik Yapmaya Duyarlık	3	%7,31
	Kişiyeye Özgü Özelliklere Duyarlık	2	%4,87
	Aile Bireyelerine Duyarlık	2	%4,87
	Mesleklere Karşı Duyarlık	2	%4,87
	Arkadaşlığa, Dostluğa Karşı Duyarlık	2	%4,87
	İnsana ve İnsan Mutluluğuna Duyarlık	2	%4,87
	Çocukluk Özelliklerine Karşı Duyarlık	1	%2,43
	Toplam	41	%99,92

Tablo 17'de Mandolin Çalan Pangolin adlı çocuk yapıtında çocuklara duyarlık kazandıracak içeriklerin yapıt içinde 41 defa geçtiği görülmektedir. Metinde en çok sanata duyarlık, insani duygulara karşı duyarlık ve hayvanlara duyarlık konusuna yer verildiği tespit edilmiştir. En az yer alan duyarlıklar ise çocukluk özelliklerine karşı duyarlık; insana, insan mutluluğuna duyarlık, mesleklere karşı duyarlık, kişiye özgü özelliklere duyarlık, aile bireylerine duyarlık ve arkadaşlığa, dostluğa karşı duyarlıktır. "Mandolin Çalan Pangolin" isimli çocuk kitabında belirlenen duyarlık eğitimine ilişkin mesajlardan bazılarını aşağıda yer verilmiştir:

Bu duruma aile çok sevindi. (İnsana, İnsan Mutluluğuna Duyarlık, s. 27).

Sofrayı kurarken çatal, bıçak ve kaşıkları çekmeceден As alırdı. (Emeğe ve Çalışkanlığa Duyarlık, s. 10).

Gel geleli nineyle dededen ayrılmak hele ormandaki arkadaşlarıyla vedalaşmak çok zordu. (İnsani Duygulara Karşı Duyarlık, s. 10).

Birkaç saat ailesiyle hasret giderdikten sonra, baba-kız kente doğru yola çıktılar. (İnsani Duygulara Karşı Duyarlık, s. 23).

Ormanı çok özleyeceği kesindi. Öte yandan, önünde yepyeni bir hayat vardı. Okula başlamak için gerçekten sabırsızlanıyordu. (İnsani Duygulara Karşı Duyarlık, s. 24).

Karınca Yiyen arkadaşın gözleri ve kulakları çok ufaktı ama burnu ve kuyruğu epey uzundu. (Hayvanlara Duyarlık, s. 16).

Başını kuyruğunun altına gizlemek istedi hayvan. Kıvrıldı, büküldü, tostoparlak oldu. Aynı bir top gibi. (Kişiye Özgü Özelliklere Duyarlık, s. 46).

"Benim iyiliğimi düşündüğün için teşekkür ederim." dedi Pangolin. (İyilik Yapmaya Duyarlık, s. 53).

"Dedem orman bekçisidir. Görevi ormanı ve ormanda yaşayan canlıları korumaktır."
"Deden gerçek bir kahraman, diyordu çocuklar da. (Mesleklere Karşı Duyarlık, s. 30).

Dedem buraya çok uzak olmayan bir ormanın bekçisidir. Seni oraya aldırırız. (Mesleklere Karşı Duyarlık, s. 49).

Tablo 18. "Kokuşuk Arkadaş" İsimli Çocuk Kitabında Duyarlık Türleri ve Geçme Sıklıkları

Eser Adı	Duyarlık Adı	f	%
Kokuşuk Arkadaş	Hayvanlara Duyarlık	7	%28
	İnsani Duygulara Karşı Duyarlık	7	%28
	Temel Yaşam İhtiyaçlarına Duyarlık	4	%16
	Arkadaşlığa, Dostluğa Karşı Duyarlık	2	%8
	Çocukluk Özelliklerine Karşı Duyarlık	2	%8
	Yardımlaşmaya Duyarlık	2	%8
	Mesleklere Karşı Duyarlık	1	%4
	Toplam		25

Tablo 18'de Kokuşuk Arkadaş adlı çocuk yapıtında çocuklara duyarlık kazandıracak içeriklerin yapıt içinde 25 defa geçtiği görülmektedir. Metinde en çok hayvanlara duyarlık, insani duygulara karşı duyarlık ve temel yaşam ihtiyaçlarına duyarlık konusuna yer verildiği tespit edilmiştir. En az yer alan duyarlık ise mesleklere karşı duyarlıktır. "Kokuşuk Arkadaş"

isimli çocuk kitabında belirlenen duyarlık eğitimine ilişkin mesajlardan bazılarını aşağıda yer verilmiştir:

Adı tembel hayvana çıkan sakın dostu yavaş hayvanı gerçekten çok seviyordu. (Hayvanlara Duyarlık, s. 9).

Yavaş hayvan dallardan gövdesini sarkıtmış, çevresinde uçuşan kelebekleriyle mutlu mesut uyukliyordu. “Selam kuzen!” diye seslendi karıncayiyen. (Hayvanlara Duyarlık, s. 23).

“Etrafta kaçakçılar dolanıyor. Kaçak hayvan ticareti yapan kötü insanlar bunlar. (Hayvanlara Duyarlık, s. 37).

Burada dedemlerde kalıyorum. Ormanda okul yok ki diye yanıtladı As. Sesi hüzünlüydü. (İnsani Duygulara Karşı Duyarlık, s. 18).

Hayvanda öyle bir dil vardı ki, burnundan çok öteye uzayabiliyordu. Üstelik de yapışkandı. Yakaladığı böceklerin tümü bu dile yapışık kalıyordu. Hiçbirine kurtuluş yoktu. “Nasıl yaptın bunu?” diye sordu As. Hayretler içindeydi. (İnsani Duygulara Karşı Duyarlık, s. 19).

“Karıncalar hadi neyse, karınları doyunca yuvalarına dönerler.” (Temel Yaşam İhtiyaçlarına Duyarlık, s. 31).

“Siz akraba mısınız?” diye sordu As. (Çocukluk Özelliklerine Karşı Duyarlık, s. 23).

“Ağlama küçük insan, derdini söyle. Sana yardım edeyim.” dedi. (Yardımlaşmaya Duyarlık, s. 33).

Tablo 19. “Deniz Kokusu” İsimli Hikâye Kitabında Duyarlık Türleri ve Geçme Sıklıkları

Eser Adı	Duyarlık Adı	f	%
Deniz Kokusu	İnsani Duygulara Karşı Duyarlık	9	%20,45
	Hayvanlara Duyarlık	7	%15,09
	Sanata Duyarlık	6	%13,63
	Doğaya Duyarlık	5	%11,36
	Aşka, Sevgiye Duyarlık İnsani	5	%11,36
	Ölüme Karşı Duyarlık	3	%6,81
	Temel Yaşam İhtiyaçlarına Duyarlık	2	%4,54
	Arkadaşlığa, Dostluğa Karşı Duyarlık	2	%4,54
	Aile Bireylerine Duyarlık	1	%2,27
	Özverili Olmaya Duyarlık	1	%2,27
	Yardımlaşmaya Duyarlık	1	%2,27
	İyilik Yapmaya Duyarlık	1	%2,27
	Kadına Duyarlık	1	%2,27
	Toplam		44

Tablo 19’da Deniz Kokusu adlı çocuk yapıtında çocuklara duyarlık kazandıracak içeriklerin yapıt içinde 44 defa geçtiği görülmektedir. Metinde en çok hayvanlara duyarlık, insani duygulara karşı duyarlık ve sanata duyarlık konusuna yer verildiği tespit edilmiştir. En az yer alan duyarlıklar ise kadına duyarlık, özverili olmaya duyarlık, aile bireylerine duyarlık, yardımlaşmaya duyarlık ve iyilik yapmaya duyarlıktır. “Deniz Kokusu” isimli hikâye kitabında belirlenen duyarlık eğitimine ilişkin mesajlardan bazılarını aşağıda yer verilmiştir:

Oyunculukları bitince meyve bahçesindeki gösteri başlardı. (Sanata Duyarlık, s. 17).

Köpeğin sütü gelmeyince Âdem kızının biberonlarıyla besledi yedi yavruyu, hepsini yaşattı. (Hayvanlara Duyarlık, s. 19).

Şair ruhlu, pehlivan kocasına Emine yirmilerindeyken âşık olmuş. Anlatır dururdu sırtındakilerle Âdem’e nasıl kaçtığını. (Aşka, Sevgiye Duyarlık, s. 18).

Onu karşımda görünce içimdeki sevgi öylesine büyüdü ki, taşıyamadım, denize aktı. Hani bazen yüreğinize çok sevgi dolarsa içinize sığmayıp taşar ya, işte öyle. (Aşka, Sevgiye Duyarlık, s. 25).

Ben de yalan söylememiş olurdum çünkü sigarasını yakıp fen derslerime yardım ettiği de doğrudu. (Yardımlaşmaya Duyarlık, s. 45).

Anadolu Tanrıçalarını andıran neşeli, sevecen bir anaydı. (İnsani Duygulara Karşı Duyarlık, s. 22).

Bade bir hayli konuşandı. Tablolarına hayranmış. Çocuksu bir ruh taşıyormuş resimlerim. (Kişiye Özgü Özelliklere Duyarlık, s. 41).

Zor bir mücadeleydi, on iki metrede çalıştım. Önce bakıştık, Kaya üzerine oturmuştu. (Özverili Olmaya Duyarlık, s. 79).

Az sonra yemek hazırlığına başladık. Orfozu temizliyordu. (Temel Yaşam İhtiyaçlarına Duyarlık, s. 80).

Tablo 20. “Göz ve Söz” İsimli Hikâye Kitabında Duyarlık Türleri ve Geçme Sıklıkları

Eser Adı	Duyarlık Adı	f	%
Göz ve Söz	İnsani Duygulara Karşı Duyarlık	14	%22,95
	Hayvanlara Duyarlık	7	%11,47
	Sanata Duyarlık	7	%11,47
	Aşka, Sevgiye Duyarlık	7	%11,47
	Doğaya Duyarlık	5	%8,19
	Ölüme Karşı Duyarlık	5	%8,19
	Aile Bireyelerine Duyarlık	3	%4,91
	Mesleklere Karşı Duyarlık	3	%4,91
	Arkadaşlığa, Dostluğa Karşı Duyarlık	2	%3,27
	Emeğe ve Çalışkanlığa Duyarlık	2	%3,27
	Çocukluk Özelliklerine Karşı Duyarlık	2	%3,27
	İnsana, İnsan Mutluluğuna Duyarlık	2	%3,27
	Özverili Olmaya Duyarlık	1	%1,63
	Kişiye Özgü Özelliklere Duyarlık	1	%1,63
	Toplam		61

Tablo 20’de Göz ve Söz adlı çocuk yapıtında çocuklara duyarlık kazandıracak içeriklerin yapıt içinde 61 defa geçtiği görülmektedir. Metinde en çok insani duygulara karşı duyarlık, sanata duyarlık, hayvanlara duyarlık ve aşka, sevgiye duyarlık konusuna yer verildiği tespit edilmiştir. En az yer alan duyarlıklar ise özverili olmaya duyarlık ve kişiye özgü özelliklere duyarlıktır. “Göz ve Söz” isimli hikâye kitabında belirlenen duyarlık eğitimine ilişkin mesajlardan bazılarına aşağıda yer verilmiştir:

Çocukluğumda boğazda daldardım. Öyle çok balık çıkardım ki annem akşam yemeği için yolumu gözlerdi. (Özverili Olmaya Duyarlık, s. 21).

O gün bugün ana kız çalıştı. Evlerinin önündeki çardakta oldukça salaş bir balık lokantası işletmeye başlamışlardı. (İnsan İlişkilerine Karşı Duyarlık, s. 28).

İlk aşkın büyüüne kapılınca koleji bitirir bitirmez sade bir nikâhla evlenmişti Necdet’le. (Aşka, Sevgiye Duyarlık, s. 28).

O güney esmeri yüce dağın doruğuna şakacı, bembeyaz ve çok kadınsı bir bulut konmuş, hafif hafif titreyerek Zeynep'i sınırlendiriyordu. (Toplumsal Cinsiyet Eşitliğine Duyarlık, s. 30).

“Denizyıldızlarıyla gök yıldızları varmış.” diye söze başladılar. “İçlerinden ikisi sevdalanmış.” derken elindeki ince dal ile yere çizdiği yıldızların iki tanesine dokunurdu. (Aşka, Sevgiye Duyarlık, s. 34).

Nuriye Hanım da gülümseyerek dinlerdi çünkü gençlerin atölyesini ziyaret etmeleri hoşuna gidiyordu. (İnsani Duygulara Karşı Duyarlık, s. 44).

Cemre oyunu sürdürmediği anlarda kanatsızların uçabilmesini hayal etmeye koyulur... (Sanata Duyarlık, s. 52).

“Askerden dönsün hele...” diye tekrarlar dururdum. Ben böyle söyledikçe ninem hüzünlendi. (İnsani Duygulara Karşı Duyarlık, s. 60).

Bize onu ağaç verdi. Açıkçası meyve misali ağaçtan topladık. O da kedi niyetine evimize yerleşti. (Hayvanlara Duyarlık, s. 61).

Kedi iri de olsa kolu bacağı kırılırsa diye çok korkmuştum. (İnsani Duygulara Karşı Duyarlık, s. 63).

Testili kızların çığlıkları sayesinde duyan olmuş da çekip almışlar yukarı. (İnsani Duygulara Karşı Duyarlık, s. 66).

Aşk sarmış Mustafa'nın yüreğini. (Aşka, Sevgiye Duyarlık, s. 66).

Yol alıyoruz konuşmadan. Puslu bir tablonun içinde gibiyiz. Sanatçı Uzakdoğulu olmalı. (Hayvanlara Duyarlık, s. 71).

Sanırsın iki genç sevgili. Aslına bak, yatak odalarında pijama ve terlikleriyle geçmişten gelen Lizbon ezgisine dans eden iki yaşlı. (Sanata Duyarlık, s. 85).

Tablo 21. “Can’lı Yolculuk” İsimli Hikâye Kitabında Duyarlık Türleri ve Geçme Sıklıkları

Eser Adı	Duyarlık Adı	f	%
Can’lı Yolculuk	İnsani Duygulara Karşı Duyarlık	16	%25
	Aşka, Sevgiye Duyarlık	10	%15,6
	Hayvanlara Duyarlık	9	%14,06
	Doğaya Duyarlık	5	%7,81
	Temel Yaşam İhtiyaçlarına Duyarlık	5	%7,81
	Sanata Duyarlık	4	%6,25
	Emeğe ve Çalışkanlığa Duyarlık	4	%6,25
	Mesleklere Karşı Duyarlık	4	%6,25
	Özgüvenli Olmaya Duyarlık	1	%1,56
	Umutlu Olmaya Karşı Duyarlık	1	%1,56
	Kişiyeye Özgü Özelliklere Duyarlık	1	%1,56
	Arkadaşlığa, Dostluğa Karşı Duyarlık	1	%1,56
	Dilsel Duyarlık	1	%1,56
	Ölüme Karşı Duyarlık	1	%1,56
	Aile Bireylerine Duyarlık	1	%1,56
	Toplam		64

Tablo 21’de Can’lı Yolculuk adlı çocuk yapıtında çocuklara duyarlık kazandıracak içeriklerin yapıt içinde 64 defa geçtiği görülmektedir. Metinde en çok insani duygulara karşı duyarlık ve aşka, sevgiye duyarlık konusuna yer verildiği tespit edilmiştir. “Can’lı Yolculuk” isimli hikâye kitabında belirlenen duyarlık eğitimine ilişkin iletilerden bazılarında aşağıda yer verilmiştir:

Gençliğinde siz hiç pencereden kaçıp sevgilinizle buluşmuş muydunuz? Evdekiler uyuduktan sonra, ablanız da uyumuş gibi yaparken? (Aşka, Sevgiye Duyarlık, s. 17).

“Seni çok seviyorum.” dedi kadın. “Yani ne kadar?” diye sordu genç adam. “Bu ülkedeki bütün trenler kadar!” (Aşka, Sevgiye Duyarlık, s. 35).

El ele taş kanepeye otururdunuz sonra. Kim bilebilir o taş kanepede konaklayan âşıkların sayısını. (Umutlu Olmaya Karşı Duyarlık, s. 17).

O gidince kız kapitone tavanlı yatağa uzandı, tatlı bir uykuya daldı. (Temel Yaşam İhtiyaçlarına Duyarlık, s. 25).

Gelini de binayı sevmiştii ama ortak banyo kullanımını onu rahatsız ediyordu hatta korkutuyordu. (İnsani Duygulara Karşı Duyarlık, s. 28).

“Köydeki ineklerden ne haber?” (Hayvanlara Duyarlık, s. 78).

Saat beş. Güneş hâlâ kızgın ama şiddetli poyraz var. Rüzgâr yüzümde dolaşiyor, sesi kulaklarımda tıslıyor. (Doğaya Duyarlık, s. 39).

Elimde baston orman yürüyüşündeyim. (Doğaya Duyarlık, s. 71).

İşin püf noktasını iyi biliyorum. Zaman içinde zaman yakalamayı beceriyorum. Yaşım ilerledikçe ustalaştım da. (Özgüvenli Olmaya Duyarlık, s. 42).

O gece müziğin dinginliğinde, görünen görünmeyen acılarını dindirememişeler. (Sanata Duyarlık, s. 51).

Adam düpedüz engelli ama “çift bastonla yürüyebiliyorum!” demişti. (Kişiyi Özgü Özelliklere Duyarlık, s. 57).

“Bazen tek sözcük bile bir öyküdür, sanat eserine uzanan ışıktır. Yeter ki sözcüğü sezgilerinle algıla, içtenlikle yansıtsın. (Dilsel Duyarlık, s. 68).

Karşımda Suphi Bey oturuyor. Bostonlu bir mimar. (Mesleklere Karşı Duyarlık, s. 72).

3. Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre Can Göknil'in çocuk kitaplarında yer alan duyarlık kategorilerine göre toplam 538 adet duyarlığa ilişkin veri tespit edilmiştir. Bu eserlerde en çok insani duygulara karşı duyarlık, hayvanlara duyarlık, aşka-sevgiye duyarlık ve arkadaşlığa ilişkin duyarlıklarının olduğu bulgusuna erişilmiştir. Bu durum hem çeşitliliğin hem de duyarlık öğeleriyle karşılaşma sıklığının fazla olduğunu göstermektedir. Göknil'in çocuk kitaplarının duyarlık çeşitliliği yönünden zengin olduğu düşünülmektedir. Yapıtlar duyarlık yönünden incelendiğinde şu sonuçlar ortaya çıkmaktadır:

“Hatıraları Saklama Sandığı” adlı çocuk yapıtında çocuklara duyarlık kazandıracak içeriklerin yapıt içinde 110 defa geçtiği gözlemlenmektedir. Metinde en çok çocukluk özelliklerine karşı duyarlık, sanata duyarlık ve aşka, sevgiye duyarlık konularına yer verildiği tespit edilmiştir. En az yer alan duyarlık ise doğaya duyarlıktır. “Kirpi Masalı” adlı çocuk yapıtında çocuklara duyarlık kazandıracak içeriklerin yapıt içinde 9 defa geçtiği gözlemlenmektedir. Metinde en çok doğaya duyarlık ve yardımlaşmaya duyarlık konularına yer verildiği tespit edilmiştir. “Kardeşim adlı” çocuk yapıtında çocuklara duyarlık kazandıracak içeriklerin yapıt içinde 17 defa geçtiği gözlemlenmektedir. Metinde en çok çocukluk özelliklerine karşı duyarlık konusuna yer verildiği tespit edilmiştir. En az yer alan duyarlıklar ise yardımlaşmaya duyarlık, iyilik yapmaya duyarlık ve umutlu olmaya karşı duyarlıktır. “Kuyruksuz” adlı çocuk yapıtında çocuklara duyarlık kazandıracak içeriklerin yapıt içinde 11

defa geçtiği gözlemlenmektedir. Metinde en çok kişiye özgü özelliklere duyarlık, özgüvenli olmaya duyarlık ve iyilik yapmaya duyarlık konusuna yer verildiği tespit edilmiştir. En az yer alan duyarlıklar ise barışa karşı duyarlık ve yardımlaşmaya duyarlıktır. “Deniz Masalı” adlı çocuk yapıtında çocuklara duyarlık kazandıracak içeriklerin yapıt içinde 6 defa geçtiği gözlemlenmektedir. Metinde en çok yardımlaşmaya duyarlık ve umutlu olmaya karşı duyarlık konusuna yer verildiği tespit edilmiştir. En az yer alan duyarlıklar ise doğaya duyarlık ve özverili olmaya duyarlıktır. “Babasının Başka Evi Var” adlı çocuk yapıtında çocuklara duyarlık kazandıracak içeriklerin yapıt içinde 21 defa geçtiği gözlemlenmektedir. Metinde en çok insani duygulara karşı duyarlık, insana ve insan mutluluğuna duyarlık, çocukluk özelliklerine karşı duyarlık konusuna yer verildiği tespit edilmiştir. En az yer alan duyarlıklar ise insan ilişkilerine karşı duyarlık ve aile bireylerine duyarlıktır. “Keçeci Bayram ve Anka Kuşu” adlı çocuk yapıtında çocuklara duyarlık kazandıracak içeriklerin yapıt içinde 15 defa geçtiği gözlemlenmektedir. Metinde en çok insani duygulara karşı duyarlık, emeğe ve çalışkanlığa duyarlık konusuna yer verildiği tespit edilmiştir. “Renkli Öcüler” adlı çocuk yapıtında çocuklara duyarlık kazandıracak içeriklerin yapıt içinde 6 defa geçtiği gözlemlenmektedir. Metinde en çok çocukluk özelliklerine karşı duyarlık konusuna yer verildiği tespit edilmiştir. “Gülfidan Çiftlikte” adlı çocuk yapıtında çocuklara duyarlık kazandıracak içeriklerin yapıt içinde 8 defa geçtiği gözlemlenmektedir. Metinde en çok insani duygulara karşı duyarlık konusuna yer verildiği tespit edilmiştir. “Beni Annem Yavruladı” adlı çocuk yapıtında çocukları duyarlı kılacak konuların yapıt içinde 7 defa geçtiği gözlemlenmektedir. Metinde en çok çocukluk özelliklerine karşı duyarlık konusuna yer verildiği tespit edilmiştir. En az yer alan duyarlık ise insana, insan mutluluğuna duyarlıktır. “Komşu” adlı çocuk yapıtında çocukları duyarlı kılacak konuların yapıt içinde 13 defa geçtiği gözlemlenmektedir. Metinde en çok çocukluk özelliklerine karşı duyarlık ve barışa duyarlık konusuna yer verildiği tespit edilmiştir. En az yer alan duyarlık ise doğaya duyarlıktır. “Çatlak Hasan” adlı çocuk yapıtında çocukları duyarlı kılacak konuların yapıt içinde 11 defa geçtiği gözlemlenmektedir. Metinde en çok insani duygulara karşı duyarlık ve temel yaşam ihtiyaçlarına duyarlık konusuna yer verildiği tespit edilmiştir. “Gökyüzü Sirki” adlı çocuk yapıtında çocukları duyarlı kılacak konuların yapıt içinde 21 defa geçtiği gözlemlenmektedir. Metinde en çok insani duygulara karşı duyarlık sanata duyarlık, özverili olmaya duyarlık ve hayvanlara duyarlık konusuna yer verildiği tespit edilmiştir. En az yer alan duyarlıklar ise doğaya duyarlık, barışa duyarlık; aşka, sevgiye duyarlık ve aile bireylerine duyarlıktır. “Dev Tavşan” adlı çocuk yapıtında çocukları duyarlı kılacak konuların yapıt içinde 9 defa geçtiği gözlemlenmektedir. Metinde en çok insani duygulara karşı duyarlık konusuna yer verildiği tespit edilmiştir. “Ormandaki Arkadaş” adlı çocuk yapıtında çocukları duyarlı kılacak konuların yapıt içinde 35 defa geçtiği gözlemlenmektedir. Metinde en çok insani duygulara karşı duyarlık, arkadaşlığa, dostluğa karşı duyarlık ve özverili olmaya duyarlık konusuna yer verildiği tespit edilmiştir. En az yer alan duyarlıklar ise özgüvenli olmaya duyarlık, temel yaşam ihtiyaçlarına duyarlık, çocukluk özelliklerine karşı duyarlık, emeğe ve çalışkanlığa duyarlık, mesleklere karşı duyarlık ve aile bireylerine duyarlıktır. “Mandolin Çalan Pangolin” adlı çocuk yapıtında çocukları duyarlı kılacak konuların yapıt içinde 45 defa geçtiği gözlemlenmektedir. Metinde en çok sanata duyarlık, insani duygulara karşı duyarlık ve hayvanlara duyarlık konusuna yer verildiği tespit edilmiştir. En az yer alan duyarlıklar ise çocukluk özelliklerine karşı duyarlık; insana, insan mutluluğuna duyarlık, mesleklere karşı duyarlık, kişiye özgü özelliklere duyarlık, aile bireylerine duyarlık ve arkadaşlığa, dostluğa karşı duyarlıktır. “Kokuşuk Arkadaş” adlı çocuk yapıtında çocukları duyarlı kılacak konuların yapıt içinde 25 defa geçtiği gözlemlenmektedir. Metinde en çok hayvanlara duyarlık, insani duygulara karşı duyarlık ve temel yaşam ihtiyaçlarına duyarlık konusuna yer verildiği tespit edilmiştir. En

az yer alan duyarlık ise mesleklere karşı duyarlıktır. “Deniz Kokusu” adlı çocuk yapıtında çocukları duyarlı kılacak konuların yapıt içinde 44 defa geçtiği gözlemlenmektedir. Metinde en çok hayvanlara duyarlık, insani duygulara karşı duyarlık ve sanata duyarlık konusuna yer verildiği tespit edilmiştir. En az yer alan duyarlıklar ise kadına duyarlık, özverili olmaya duyarlık, aile bireylerine duyarlık, yardımlaşmaya duyarlık ve iyilik yapmaya duyarlıktır. “Göz ve Söz” adlı çocuk yapıtında çocukları duyarlı kılacak konuların yapıt içinde 61 defa geçtiği gözlemlenmektedir. Metinde en çok insani duygulara karşı duyarlık, sanata duyarlık, hayvanlara duyarlık ve aşka, sevgiye duyarlık konusuna yer verildiği tespit edilmiştir. En az yer alan duyarlıklar ise özverili olmaya duyarlık ve kişiye özgü özelliklere duyarlıktır. “Can’lı Yolculuk” adlı çocuk yapıtında çocukları duyarlı kılacak konuların yapıt içinde 64 defa geçtiği gözlemlenmektedir. Metinde en çok insani duygulara karşı duyarlık ve aşka, sevgiye duyarlık konusuna yer verildiği tespit edilmiştir.

Nitelikli çocuk edebiyatı eserleri çocukları yaşama adapte etmeye yardımcı olabilecek pek çok işlevi barındırmaktadır. Bu sebeple çocuklar küçük yaştan itibaren çocuk edebiyatı eserleri ile bir bağ kurmaktadır. Bu eserlerin çocukları bilişsel, duyuşsal, sosyal yönden pozitif etkileyebilecek nitelikte olması önem taşımaktadır. Nitelikli çocuk edebiyatı eserlerinin hedeflerinden biri de mesajlarını sezdirme şekliyle bireye duyarlıklar kazandırmaktır (Sever, 2003). Kişilerin, duyarlık yeteneğine sahip olarak yetiştirilmesi hem bireysel hem toplumsal açıdan önemlidir. Çocuk eserlerinde insana, yaşama, doğaya karşı duyarlık edindirmek; çocukların evrensel değerler kazanmasını sağlamak ve bütün bunlar amaçlanırken de çocukları abartı duygu yoğunluğuna sürüklemekten kaçınmak gerekir. Kitabın ele aldığı konu çocukların ilgisini çekmeli ve hayal gücünün sınırlarını genişletmelidir (Eryeşil, 2015). Evsen (2019) Mustafa Ruhi Şirin’in çocuk şiirleri ve masallarının duyarlık eğitimi açısından incelediği çalışmada, elde edilen bulgularda hayal ve düş gücüne sık sık yer verildiği bulgusuna ulaşmıştır. Araştırmada Mustafa Ruhi Şirin’in çocuk şiiri ve masallarında 33 farklı duyarlık konusunda toplam 487 adet duyarlık ögesine erişmiştir. Masal kitapları duyarlık temalarının çeşitliliğinde şiir kitapları ile benzerdir, şiir kitapları ise duyarlık temalarının ele alınma sıklığında öne çıkmaktadır. Etoğlu Kibris (2019) Gülten Dayıoğlu’nun eserlerinin duyarlık açısından incelediği araştırmasında 35 duyarlığın eserlerinde farklı sıklıklarda yer aldığı bulgusuna ulaşmıştır. Bu araştırmada Dayıoğlu’nun eserlerinin aileler ve öğretmenler tarafından tercih edilmesi sonucu eserlerin, çocukların karakter gelişimine etkili olacağı düşünülmektedir. Sezer ve Karagöz (2021) Türkçe ders kitapları (1-8) metinlerinin duyarlık eğitimi açısından incelediği çalışmada belirlenen 40 duyarlık kategorisinin metinlerde farklı oranlarda işlendiği tespit edilmiştir. Bu bağlamda incelenen metinlerin duyarlık temalarının oldukça zengin olduğu söylenebilir. Bu metinlerle karşı karşıya gelen çocuklara, çeşitli duyarlıklar kazandırılıp farkındalık oluşturulabileceği düşünülmektedir. Önceki çalışmalarla benzer sonuçlar elde eden Süngü ve Demir (2022) Zeynep Cemali’nin eserlerinin duyarlık eğitimi bağlamında incelediği çalışmada yer alan yapıtların dil ve anlatım yönünden birçok atasözü, deyim, ikileme ve benzetme taşıdığı ve çocukların dil gelişimini desteklediğini belirtmiştir. İşlenen temalar, günlük hayatın içinden alınmıştır. Yazarın romanında işlediği konulardan biri doğa sevgisi ve onun korunmasıdır. Yapıtlarında doğaya karşı duyarlık kategorisine uygun pek çok yargı bulunmaktadır. Can Göknil’in de çocuk kitaplarında, doğaya duyarlık temasına yer verip çocuklarda bilinç oluşturmayı hedeflediği düşünülmektedir. Aras (2022) Tudem Edebiyat ödüllü çocuk romanlarının duyarlık eğitimi açısından incelediği çalışmada eserlerde yer alan karakterlerin çocuk olması ve eserlerde çocuk gerçekliğine dikkat edilmesinin bir duyarlık bağlamı oluşturduğunu ifade etmiştir. Uzun (2023) çocuklara yönelik romanların duyarlık

eğitimi açısından incelediği çalışmasında duyarlık iletilerinin sıklıkla olmasının ortaokul seviyesindeki çocukların karakter gelişimini olumlu etkileyeceği ve bu doğrultuda duyarlık kazandırabileceği sonucuna varmıştır. Kutmaral ve Kodan (2023) Eflatun Cem Güney masallarını duyarlık eğitimi bağlamında incelediği çalışmasında, belirlenen 35 duyarlık konusunun farklı sıklıklarda eserlerde tespit edildiği bulgusuna ulaşmıştır. Bu doğrultuda incelenen eserlerin duyarlık konuları yönünden zengin olduğu tespit edilmiştir. Akgün ve Akkaya (2024) Şermin Yaşar'ın 8 çocuk kitabının duyarlık eğitimi açısından incelediği çalışmasında, Şermin Yaşar'ın kaleme aldığı çocuk kitaplarının, çocuğa duyarlık eğitimi vermede etkin bir araç olduğu; ailelerin ve öğretmenlerin bu eğitimi verme sürecinde geçen eserleri, kaynak olarak kullanabilecekleri sonucuna ulaşmışlardır. Baran (2022) Fatih Erdoğan'ın "Sihirli Kitaplar" adlı serisini duyarlık eğitimi açısından incelediği çalışmasında duyarlık kategorisine yönelik 1227 ileti tespit etmiştir. Bu iletilerin sıklığı ve çeşitliliği Fatih Erdoğan'ın yapıtlarının çocuklarda duyarlık eğitimi kazandırmada önemli birer araç olduğunu göstermektedir. Özbilen Demirtaş (2021) Koray Avcı Çakman'ın öykü ve romanlarının duyarlık eğitimi açısından incelediği araştırması, çocukların düşlerini, sorumluluklarını ve problemlerini dikkate alan temaları barındırmaktadır. Fantastik bir kurguyla karşımıza çıkan bu yapıtların duyarlık eğitimi yönünden çocuk duyarlığının gelişmesinde faydalı olabileceği düşünülmektedir. Can Göknil'in de araştırmaya konu olan kitapları bu çalışmalar gibi çeşitli duyarlıklar barındırmaktadır. Aynı zamanda farklı sıklıklarda duyarlık iletileri yer almaktadır.

Bahsedilen bu çalışmaların genelinde yer alan duyarlığa ilişkin iletilerin tespiti ve çeşitliliği araştırmanın sonuçları ile örtüşmektedir. Bahsedilen araştırmaların sonuçları birbirleri ile benzer olup, çalışmaların duyarlık eğitimi yönünden zengin olduğu ve çocukların duyarlık gelişimine olumlu etki edeceği düşünülmektedir. Bu kitaplardan duyarlık kazandırma amacıyla masal kitapları ilkököl, hikâye kitapları da ortaokul öğrencilerine okutulabilir. Ele alınan kitaplar televizyonun ve internetin gelişip yaygınlaşmasıyla birlikte animasyona dönüştürülüp daha fazla kitleye hitap edebilir. İncelenen eserlerin bölümleri Türkçe ders kitaplarında yer alabilir. Aynı yaş grubundaki öğrencilerin aynı dönemlerde bu metinlere ulaşip çeşitli duyarlık kazanmaları hedeflenebilir.

Kaynaklar

- Adıgüzel, F.B. ve Süslü, G. (2017). Yaratıcı dramayla kitap kurdu olunur mu? çocuk kitaplarıyla okuma sevgisi ve ilgisi kazandırma. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 5(3), 367- 394.
- Akgün S. (2024). *Şermin yaşar'ın çocuk kitaplarının duyarlık eğitimi bağlamında incelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Alemdar, S. G. ve Süngü, A. (2017). Nazım Hikmet'in sevdalı bulut adlı kitabındaki masalların duyarlık eğitimi bağlamında incelenmesi. *IV. Uluslararası Çocuk ve Gençlik Edebiyatı Sempozyumu* içinde, 301-314.
- Aras, M. ve Karagöz, B. (2022). Tudem edebiyat ödüllü çocuk romanlarının duyarlık eğitimi açısından incelenmesi. *Türkiye Bilimsel Araştırmalar Dergisi*, 7(2), 424-439.
- Aslan, C. (2013). Duyarlık ve düşünceyi geliştirmede çocuk/gençlik edebiyatı. *Çoluk Çocuk Anne Baba Eğitimci Dergisi*, (12), 29-32.
- Aslan, C. (2019). *Çocuk edebiyatı ve duyarlık eğitimi*. Ankara: Pegem Akademi.

- Baltacı, A. (2017). Nitel veri analizinde miles-huberman modeli. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3(1), 1-15.
- Banos, R. V. (2006). Intercultural sensitivity of teenagers: a study of educational necessities in catalonia. *Intercultural Communication Studies*, (15), 2-16.
- Baran, A. (2022). *Fatih Erdoğan'ın sihirli kitaplar serisinin duyarlık eğitimi bağlamında incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kırşehir: Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Binyazar, A. (1996). *Anadili kitaplarında yazınsal metinlerden yararlanılarak duyarlık eğitimini gerçekleştirme (Almanya'da hazırlanan anadili kitaplarından örnekler)*. Türkiye ve Almanya'da İlköğretim Ders Kitapları, 98-104. *Türk-Alman Kültür İşleri Kurulu Yayın Dizisi*, 11, Ankara.
- Çılgın, A. S. (2006). Çocuğa büyüü bir dünyanın kapılarını açmak. *Milli Eğitim Dergisi*, 172, 175-182.
- Dilidüzgün, S. (2004). *Çağdaş çocuk yazını – yazın eğitime atılan ilk adım*. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.
- Eryeşil, O. (2015). *Fazıl hüsnü dağlarca'nın çocuk şiirlerinde evrensel değerler*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Etoğlu, Kıbrıs, P. (2019). *Çocuk edebiyatı eserlerinin duyarlık eğitimi bağlamında incelenmesi: gülden dayıoğlu örneği*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kütahya: Dumlupınar Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Evsen, K. (2019). *Mustafa Ruhi Şirin'in çocuk şiirleri ve masallarının duyarlık eğitimi açısından incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kütahya: Dumlupınar Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Gönen, M., Katrancı, M., Uygun, M., & Uçuş, Ş. (2011). A Study of primary school students' children's books related to physical structures, content and illustrations. *Education and Science*, 36(160), 250-265.
- Hefflin, B. R. and Barksdale-Ladd, M. A. (2001). African American children's literature that helps students find themselves: selection guidelines for grades k-3. *The Reading Teacher*, 54(8), 810-819.
- Karakuş Tayşi, E. (2019). Sevim Ak'ın öykülerinin duyarlık eğitimi açısından incelenmesi. *Dil ve Edebiyat Araştırmaları*, 19(19), 303-324.
- Kutmaral, D. ve Kodan, H. (2023). Eflatun Cem Güney masallarının duyarlık eğitimi bağlamında incelenmesi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 12(4), 1684-1702.
- Merriam, S. B. (2013). *Nitel araştırma desen ve uygulama için bir rehber*. S. Turan (çev.). Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Özbilen Demirtaş, E. (2021). *Koray Avcı Çakman'ın öykü ve romanlarının duyarlık eğitimi açısından incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep: Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- Özkan, U. B. (2019). *Eğitim bilimleri araştırmaları için doküman inceleme yöntemi*. Ankara: Pegem Yayınları.
- Rose, R. and Shevlin, M. (2016). The development of case studies as a method within a longitudinal study of special educational needs provision in the republic of Ireland. *Journal of Research in Special Educational Needs*, 16(2), 113-121.
- Sever, S. (2003). *Çocuk ve edebiyat*. Ankara: Kök Yayıncılık.
- Sever, S. (2013). *Çocuk edebiyatı ve okuma kültürü*. İzmir: Tudem.
- Sezer, B. (2021). *Türkçe ders kitaplarındaki (1-8) metinlerin duyarlık eğitimi açısından incelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Tokat: Gaziosmanpaşa Üniversitesi
- Süngü, A. (2022). *Zeynep Cemali'nin eserlerinin duyarlık eğitimi bağlamında incelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Kırıkkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Tanju, H. E. (2010). *Çocuklarda kitap okuma alışkanlığına genel bakış, Aile ve Toplum Dergisi*, 6 (22), 30-39.
- Tunagür, M. (2021). Tarihi seyir içerisinde çocuk ve çocuk edebiyatı. Muhammed Tunagür ve Mehmet Nuri Kardeş (Ed.). *Çocuk Edebiyatı içinde* (s. 1-22) Ankara: Pegem Akademi
- Uzun, M. (2023). *Ortaokul seviyesindeki çocuk romanlarının duyarlık eğitimi açısından incelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ordu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Extended Abstract

Children's literature is literature that opens up new perspectives to children's worlds of imagination and meaning, is instructive and, in doing so, creates a sense of pleasure in the reader with aesthetic pleasure.

Children's literature offers many opportunities for children to gain experience and develop themselves. For this reason, it is important to gain the habit of reading from an early age and to create children's works that will make reading fun (Gönen, et al., 2011). There is a constant movement and transformation in children's universe. This is directly related to children's openness to innovation and imagination. The pictures in the works are the center of their moving universe as an aesthetic element for children. In addition, children comprehend color harmony through pictures; their aesthetic perceptions are positively affected by reasoning about line, form, and composition (Çılgın, 2006). Works prepared for children have positive effects on developing children's mother tongue, enriching their vocabulary, reflecting different lives and experiences, and developing literary sensitivity and aesthetic perception (Tunagür, 2021).

One of the goals of children's works is to sensitize children. For this purpose, the author should write and illustrate. The aim is to create sensitive people who question, who are balanced in terms of reason and emotion, who can speak, and who respect science and art. If only didacticism is reflected, there is not much benefit for the development of the child's sensitivity. The child should be able to adopt and reflect these values (Sever, 2013). For sensitivity to become permanent, this concept should be compared with children at a very young age. Works

of children's literature that constantly include the same themes in a didactic way may be insufficient to help children gain sensitivity (Etoğlu Kibris, 2019).

The goal of sensitivity education is to create sensitivity in the child about that theme by fictionalizing human values by paying attention to the developmental period and age of the child (Alemdar & Süngü, 2017). In this world where feelings and ideas are rapidly polluted and violence and its derivatives are becoming more and more widespread, it should be considered a very important goal to provide children with human "sensitivities" (Sever, 2013). Texts that contain rich messages in terms of sensitivities can play an active role in the acquisition and survival of sensitivities when presented to children. In this way, with the sensitivities they internalize, children can make important contributions to the sustainability of national and spiritual values in society.

This research is a study designed with the case study, one of the qualitative research methods. Case studies are an approach that puts people and their life experiences at the center and makes the process efficient in educational research (Rose & Shevlin, 2016). Within the framework of the research, 20 children's books by Can Göknil were analyzed. The reason why Can Göknil's works were preferred was that Can Göknil is a productive writer in the field of children's literature and touches on current content. Document review includes techniques for limiting, categorizing, researching, and interpreting existing sources (Özkan, 2019). The data obtained as a result of the research were analyzed descriptively. The data obtained are described according to the categories determined. Clearly described data can then be interpreted (Yıldırım & Şimşek, 2016).

According to the results obtained from the research, a total of 538 sensitivity categories were found in Can Göknil's children's books. This shows that both the diversity and the frequency of encountering sensitivity elements are high. It is thought that Göknil's children's books are rich in terms of the diversity of sensitivity topics. Can Göknil's books, which are the subject of this study, contain various sensitivities like these studies. At the same time, there are sensitivity messages at different frequencies. The determination and diversity of the messages related to sensitivity in these studies coincide with the results of this study. The results of the mentioned studies are similar to each other and it is thought that the studies are rich in terms of sensitivity education and will have a positive effect on children's sensitivity development.

